

Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Емблема
кафедри
(за
наявності)

Кафедра математичної
фізики та диференціальних
рівнянь

НАЗВА КУРСУ

Вища математика. Частина 1. Лінійна алгебра. Аналітична геометрія. Диференціальне
числення

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти *Перший (бакалаврський)*

Галузь знань	<i>G Інженерія, виробництво та будівництво</i>					
Спеціальність	<i>G11 Машинобудування</i>					
Освітня програма	<i>Інжиніринг обладнання виробництва полімерних та будівельних матеріалів і виробів</i>					
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>					
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>					
Рік підготовки, семестр	<i>I курс, осінній семестр</i>					
Обсяг дисципліни	<i>210/ 7кредитів</i>					
			Практич. занят. (семінари)	Лабор. заняття (комп'ют. практ.)	Індив. заняття	
	Години	Лекції	46	44	0	СРС 120
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Екзамен	Залік	МКР (вказати кількість)	РГР, РР, ГР (вказати кількість)	ДКР (вказати кількість)	Реферат (вказати кількість)
	+	-	1	1	0	0
Розклад занять	<i>На сайті університету, також сайті ФАПІЕ</i>					
Мова викладання	<i>Українська</i>					
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Авдєєва Тетяна Василівна, ст. викладач кафедри математичної фізики та диференціальних рівнянь ФМФ :avdeeva.tetyana@gmail.com https://intellect.kpi.ua/profile/atv2					

	ORCID: http://orcid.org/0000-0001-7775-8512 Практичні: Авдєєва Тетяна Василівна, ст. викладач кафедри математичної фізики та диференціальних рівнянь ФМФ :avdeeva.tetyana@gmail.com https://intellect.kpi.ua/profile/atv2 ORCID: http://orcid.org/0000-0001-7775-8512
Розміщення курсу	Сайт кафедри, інформаційні ресурси в бібліотеці, електронний кампус.

Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів інтегральної компетентності — здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01 Здатність до абстрактного мислення.

ЗК02 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності (ФК)

ФК01 Здатність застосовувати типові аналітичні методи та комп'ютерні програмні засоби для розв'язування інженерних завдань галузевого машинобудування, ефективні кількісні методи математики, фізики, інженерних наук, а також відповідне комп'ютерне програмне забезпечення для розв'язування інженерних задач галузевого машинобудування.

ФК02 Здатність застосовувати фундаментальні наукові факти, концепції, теорії, принципи для розв'язування професійних задач і практичних проблем галузевого машинобудування.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН01 Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Викладається в першому семестрі на базі повної середньої або середньої професійної освіти. У структурно-логічній схемі програми підготовки з даного напрямку навчальна дисципліна «Вища математика» передую та забезпечує наступні навчальні дисципліни: Фізика, Хімія,

Інформатика, Механіка матеріалів і конструкцій, Електротехніка та електроніка, Теоретичні основи теплотехніки, Автоматизація та основи автоматики.

Зміст навчальної дисципліни

1. *Елементи лінійної алгебри і аналітичної геометрії*: Елементи лінійної алгебри. Векторна алгебра. Елементи аналітичної геометрії на площині та в просторі.
2. *Вступ до математичного аналізу*: Границя числової послідовності. Границі та неперервність функції однієї змінної.
3. *Диференціальне числення функції однієї змінної*: Похідна функції, диференціал. Похідні та диференціали вищих порядків, їх застосування. Застосування диференціального числення для дослідження функцій і побудови їх графіків.
4. *Диференціальне числення функції багатьох змінних*. Границі, частинні похідні та диференціали функції багатьох змінних. Екстремуми функції двох змінних.

Навчальні матеріали та ресурси

Основна література

1. Дубовик В.П. Вища математика: навч. посіб. / Дубовик В.П., Юрик І.І. – К.: Ігнатекс-Україна, 2013. – 648 с.
2. Грималюк В.П. Вища математика: У 2 ч.: навч. посіб. / Грималюк В.П., Кухарчук М.М., Ясінський В.В. – К.: Віпол, 2004. – Ч. 1. – 376 с.
3. Дубовик В.П. Вища математика. Збірник задач: навч. посіб. / Дубовик В.П., Юрик І.І., Вовкодав І.П. та ін. – К.: Ігнатекс-Україна, 2011. – 480 с.
4. В. С. Герасимчук, Г. С. Васильченко, В. І. Кравцов. Вища математика. Повний курс у прикладах і задачах: навч. посіб. [Ч.1]. Лінійна й векторна алгебра. Аналітична геометрія. Вступ до математичного аналізу. Диференціальне числення функцій однієї та багатьох змінних. Прикладні задачі / - К.: Книги України ЛТД, 2009. - 578 с.
5. Авдєєва Т.В. Вступ до математичного аналізу. Диференціальне числення функцій однієї змінної. Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] /КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Т.В. Авдєєва, О.В.Борисенко, О.Ю.Дюженкова, В.В. Листопадова. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського , 2021. – 84 с.
<https://ela.kpi.ua/handle/123456789/46065>
6. Авдєєва Т.В., Листопадова В.В., Шраменко В.М. Вища математика: Лінійна алгебра. Аналітична геометрія: Розрахункова робота/ Київ , «КПІ ім.Ігоря Сікорського», 2019. – 120с. (електронне навчальне видання) – Режим доступу: <http://kmf.kpi.ua/>
7. Листопадова В.В., Рудик Т.О., Селєзньова Н.П. ,Суліма О.В. Методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.051003 професійного спрямування «ІПСЕМ». Вища математика «Теорія поверхонь другого порядку». К.:НТУУ «КПІ», 2016. – 55с. (електронне навчальне видання) – Режим доступу: <http://kmf.kpi.ua/>

Додаткова література

1. Петренко М.П., Бойчук О.П., Авраменко Л.Г., Ясінський В.В. Курс лінійної алгебри та аналітичної геометрії: Учб. Посібник.- К.: ІЗМН, 2000. – 224с.
2. Стрижак Т.Г. Математичний аналіз: приклади і задачі: навч. посіб. / Стрижак Т.Г., Коновалова Н.Р. – К.: Либідь, 1995. – 240 с.

3. Клепко В. Ю. Вища математика в прикладах і задачах: навчальний посібник / В.Ю.Клепко, В.Л. Голець. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 594 с.

4. Овчинников П. П. Вища математика : підруч. У 2 ч. Ч. 1. Лінійна і векторна алгебра. Аналітична геометрія. Вступ до математичного аналізу. Диференціальне і інтегральне числення / П. П. Овчинников, Ф. П. Яремчук, В. М. Михайленко. – К. : Техніка, 2003. – 600 с.

Навчальний контент

Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1. Дидактичні матеріали:

На лекційних заняттях – Лекція (електронний варіант), постановка проблеми, мотивація і аргументація матеріалу, пояснення, приклади для ілюстрації теоретичних понять, проблемні завдання.

Перелік лекцій

Лекція 1. Матриці. Визначники.

- 1.1. Поняття матриці, їх класифікація.
- 1.2. Дії над матрицями.
- 1.3. Визначники, їх обчислення та властивості.
- 1.4. Мінори та алгебраїчні доповнення.

Лекція 2. Обернена матриця. Ранг матриці.

- 2.1. Обернена матриця: означення, властивості.
- 2.2. Критерій існування оберненої матриці.
- 2.3. Алгоритм знаходження оберненої матриці.
- 2.4. Матричні рівняння.
- 2.5. Поняття рангу матриці, його властивості і обчислення.

Лекція 3. Системи лінійних алгебраїчних рівнянь (СЛАР)

- 3.1. Системи лінійних алгебраїчних рівнянь: основні поняття.
- 3.2. Розв'язування систем лінійних алгебраїчних рівнянь за формулами Крамера.
- 3.3. Розв'язування систем лінійних алгебраїчних рівнянь матричним методом.
- 3.4. Критерій сумісності систем лінійних алгебраїчних рівнянь, теорема Кронекера-Капеллі.
- 3.5. Метод Гаусса.
- 3.6. Системи лінійних однорідних рівнянь.

Лекція 4. Вектори в просторі. Скалярний, векторний та мішаний добутки векторів

- 4.1. Основні поняття.
- 4.2. Лінійні операції з векторами.
- 4.3. Вектори в прямокутній системі координат.
- 4.4. Скалярний добуток векторів, його властивості та застосування.
- 4.5. Векторний добуток, його основні властивості та застосування.
- 4.6. Мішаний добуток трьох векторів, його властивості, компланарність векторів.

Лекція 5. Системи координат на площині. Пряма на площині

- 5.1. Прямокутна і полярна системи координат.
- 5.2. Загальне рівняння прямої.
- 5.3. Різновиди рівняння прямої.
 - 5.3.1. Рівняння прямої у відрізках на осях.
 - 5.3.2. Рівняння прямої через дві задані точки.
 - 5.3.3. Канонічне та параметричні рівняння прямої.
 - 5.3.4. Рівняння прямої з кутовим коефіцієнтом.
 - 5.3.5. Нормальне рівняння прямої. Відстань від точки до прямої.
- 5.4. Взаємне розміщення двох прямих на площині. Кут між прямими.

Лекція 6. Площина в просторі

- 6.1. Загальне рівняння площини, його дослідження. Нормальне рівняння площини. Відстань від точки до площини.
- 6.2. Рівняння площини у відрізках на осях.
- 6.3. Рівняння площини, що проходить через три задані точки.
- 6.4. Взаємне розміщення двох площин.
- 6.5. Нормальне рівняння площини. Відстань від точки до площини.

Лекція 7. Пряма в просторі

- 7.1. Види рівнянь прямої в просторі.
- 7.2. Взаємне розміщення двох прямих в просторі.
- 7.3. Розміщення прямої відносно площини.

Лекція 8. Криві другого порядку на площині

- 8.1. Поняття лінії другого порядку.
- 8.2. Коло, еліпс.
- 8.3. Гіпербола, її канонічне рівняння.
- 8.4. Парабола, її канонічні рівняння.

Лекція 9. Поверхні другого порядку та їх канонічні рівняння

- 9.1. Поняття поверхні другого порядку.
- 9.2. Циліндричні поверхні.
- 9.3. Поверхні обертання.
- 9.4. Конічні поверхні.

Лекція 10. Границя числової послідовності

- 10.1. Поняття числової послідовності.
- 10.2. Обмежені і необмежені послідовності.
- 10.3. Збіжні послідовності.
- 10.4. Нескінченно малі та нескінченно великі послідовності.

Лекція 11. Функція. Границя функції в точці

- 11.1. Функція. Основні поняття і означення. Основні елементарні функції.
- 11.2. Границя функції в точці.
- 11.3. Нескінченно малі та нескінченно великі функції, зв'язок між ними.

Лекція 12. Важливі границі

- 12.1. Перша важлива границя.
- 12.2. Друга важлива границя.

Лекція 13. Порівняння нескінченно малих функцій. Еквівалентні функції

- 13.1. Порівняння нескінченно малих функцій.
- 13.2. Еквівалентні нескінченно малі функції.

Лекція 14. Неперервність функції. Класифікація точок розриву

- 14.1. Неперервність функції в точці і на проміжку.
- 14.2. Точки розриву, їх класифікація.
- 14.3. Основні теореми про неперервні функції.

Лекція 15. Диференціальне числення функцій однієї змінної. Похідна функції однієї змінної

- 15.1. Поняття похідної. Геометричний та механічний зміст похідної.
- 15.2. Неперервність та диференційованість функції.
- 15.3. Похідні від основних елементарних функцій.
- 15.4. Правила диференціювання суми, різниці, добутку та частки.

Лекція 16. Диференціювання функцій

- 16.1. Диференціювання складеної функції.
- 16.2. Похідна оберненої функції. Диференціювання обернених тригонометричних функцій.
- 16.3. Таблиця похідних.
- 16.4. Диференціювання функцій, заданих у параметричній та неявній формах.
- 16.5. Логарифмічне диференціювання. Похідна показниково-степеневих функцій.

- Лекція 17. Диференціал функції. Похідні та диференціали вищих порядків*
- 17.1. Диференціал функції, його властивості.
 - 17.2. Геометричний зміст диференціала.
 - 17.3. Застосування диференціала у наближених обчисленнях.
 - 17.4. Похідні вищих порядків.
 - 17.5. Диференціали вищих порядків.
- Лекція 18. Основні теореми диференціального числення*
- 18.1. Теореми Ферма, Коші, Лагранжа.
 - 18.2. Правило Лопіталя.
- Лекція 19. Застосування диференціального числення до дослідження функції*
- 19.1. Застосування похідної до дослідження функцій на монотонність.
 - 19.2. Знаходження екстремумів функцій.
 - 19.3. Найбільше та найменше значення функції на відрізку.
- Лекція 20. Застосування диференціального числення до дослідження функції (продовження)*
- 20.1. Опуклість графіка функції. Точки перегину.
 - 20.2. Знаходження асимптот графіка функції.
 - 20.3. Загальна схема дослідження функції.
 - 20.4. Приклади дослідження функцій та побудови графіків
- Лекція 21. Границі, частинні похідні та диференціали функції багатьох змінних*
- 21.1. Функції багатьох змінних (ФБЗ). Означення, основні поняття.
 - 21.2. Границя та неперервність ФБЗ.
 - 21.3. Частинні похідні, диференціали.
 - 21.4. Повторне диференціювання.
 - 21.5. Повний диференціал та його застосування до наближених обчислень.
 - 21.6. Диференціали вищих порядків.
- Лекція 22. Диференціювання функції багатьох змінних. Дотична площина та нормаль до поверхні. Похідна за напрямом. Градієнт*
- 22.1. Похідна складеної функції.
 - 22.2. Похідна неявно заданої ФБЗ.
 - 22.3. Дотична площина та нормаль до поверхні.
 - 22.4. Скалярне поле.
 - 22.5. Похідна за напрямом.
 - 22.6. Градієнт.
 - 22.7. Формула Тейлора.
- Лекція 23. Екстремуми функції двох змінних. Умовний екстремум. Найбільше та найменше значення функції багатьох змінних*
- 23.1. Необхідні і достатні умови існування екстремуму функції двох змінних.
 - 23.2. Поняття умовного екстремуму. Функція Лагранжа.
 - 23.3. Найбільше та найменше значення функції багатьох змінних.

Перелік (орієнтовно) практичних занять

- Практичне заняття 1.* Матриці, дії над ними. Обчислення визначників. Правила Крамера.
- Практичне заняття 2.* Побудова оберненої матриці, обчислення рангу. Матричний метод.
- Практичне заняття 3.* Метод Гаусса. Теорема Кронекера-Капеллі. Розв'язування систем лінійних алгебраїчних рівнянь (СЛАР).
- Практичне заняття 4.* Вектори в просторі. Скалярний добуток.
- Практичне заняття 5.* Векторний та мішаний добуток. Базис, розклад вектора за базисом.

Практичне заняття 6. Пряма на площині.

Практичне заняття 7. Площина і пряма в просторі.

Практичне заняття 8. Криві другого порядку на площині. Коло, еліпс. Гіпербола, парабола.

Практичне заняття 9. МККР-1 за темою «Елементи лінійної, векторної алгебри та аналітичної геометрії». Обчислення границь числової послідовності.

Практичне заняття 10. Обчислення границь функцій.

Практичне заняття 11. Перша і друга важливі границі. Порівняння нескінченно малих функцій. Еквівалентні функції.

Практичне заняття 12. Неперервність функції.

Практичне заняття 13. Правила диференціювання та похідні елементарних функцій. Похідна складеної функції. Дотична і нормаль до кривої.

Практичне заняття 14. Диференціал та його застосування. Похідні та диференціали вищих порядків. Правило Лопіталю.

Практичне заняття 15, 16. Застосування диференціального числення до дослідження функцій і побудови графіків.

Практичне заняття 17. МККР – 2 за темою «Вступ до математичного аналізу. Диференціальне числення функції однієї змінної». Границя, неперервність функції багатьох змінних.

Практичне заняття 18. Похідні та диференціали функції багатьох змінних. Повторне диференціювання.

Практичне заняття 19. Диференціювання складених і неявних функцій багатьох змінних.

Практичне заняття 20. Дотична площина і нормаль до поверхні. Похідна за напрямом. Градієнт.

Практичне заняття 21. Екстремум функції багатьох змінних. Умовний екстремум. Найбільше та найменше значення функції багатьох змінних.

Практичне заняття 22. МККР-1 «Диференціальне числення функції багатьох змінних». Підсумкове заняття.

На практичних заняттях - Завдання до виконання (згідно до вказаного списку основної літератури).

5.2. Технічне забезпечення: Microsoft Office Word, будь яке програмне забезпечення для виконання графічного матеріалу (за бажанням студента).

6. Самостійна робота студента

Види самостійної роботи – опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до аудиторних занять, розв'язок домашніх завдань, виконання розрахункової роботи (розбивається на частини відповідно до семестрових планових атестацій).

На самостійне опрацювання пропонуються теми:

Формула Тейлора та її застосування.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Дотримання положень «Кодексу честі КІП ім. Ігоря Сікорського» (розділи 2 та 3)

Співпраця студентів у розв'язанні проблемних завдань дозволена, але відповіді кожний студент захищає самостійно. Взаємодія студентів під час іспиту категорично забороняється

і будь-яка така діяльність буде вважатися порушенням академічної доброчесності згідно принципів університету щодо академічної доброчесності.

Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, написання МКР, складеної з кількох частин, виконання та захист розрахункової роботи.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен.

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка за МКР (60%), зарахування розрахункової роботи, відпрацювання пропущених занять, виконання домашніх робіт, семестровий рейтинг не менше 30 балів.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента з дисципліни за I семестр складається з балів, що він отримує за:

- 1) вісім відповідей (кожного студента в середньому) на практичних заняттях ;
- 2) одну модульну контрольну роботу;
- 3) одну розрахункову роботу;
- 4) відповідь на екзамені.

Робота на практичних заняттях

За умови гарної підготовки і активної роботи на практичному занятті студент отримує 1 бал. Одному або двом кращим студентам на кожному практичному занятті може бути доданий як заохочувальний 1 бал. Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює 8 балів.

Підсумковий контроль

Одна модульна контрольна робота (МКР) розбивається на три частини:

МКР-1 «Елементи лінійної, векторної алгебри та аналітичної геометрії»: ваговий бал – 15 балів;

МКР-2 «Вступ до математичного аналізу. Диференціальне числення функції однієї змінної»: ваговий бал – 10 балів ;

МКР-3 «Диференціальне числення функції багатьох змінних »: ваговий бал – 5 балів.
(Допускається розбиття МКР на декілька тематичних контрольних робіт, які мають такий же сумарний ваговий бал).

Максимальна кількість балів за всі контрольні роботи дорівнює 30 балів

Розрахункова робота

- Ваговий бал – 12 балів. Робота оцінюється у процентному відношенні правильно розв'язаних завдань. Якщо робота виконана повністю правильно і здана вчасно, то вона оцінюється максимальною кількістю балів за умови її захисту студентом. Якщо робота здається несвоєчасно (пізніше встановленого дед-лайну), то вона оцінюється - 2 бали (за кожний тиждень запізнення).

Заохочувальні бали за:

- призові місця у факультетських та інститутських олімпіадах з вищої математики; підготовка наукових статей та доповідей на математичні науково-практичні конференції; виконання завдань з удосконалення дидактичних матеріалів з кредитного модуля..... + 5 балів.

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$R_C = 30 + 20 = 50 \text{ балів.}$$

Екзаменаційна складова шкали дорівнює 50% від R, а саме

$$R_E = 50 \text{ балів.}$$

Таким чином, рейтингова шкала з дисципліни складає

$$R = R_C + R_E = 100 \text{ балів.}$$

Розмір шкали рейтингу $R=100$ балів.

Розмір стартової шкали $R_C = 50$ балів.

Розмір екзаменаційної шкали $R_E = 50$ балів.

За рішенням екзаменатора без додаткового опитування можливо виставити (за згодою студента) оцінку «добре» тому разі, коли стартовий рейтинг студента становить не менше 0,9 від максимально можливого (R_C), тобто при $R_C \geq 45$ балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- можливість зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено

доцент кафедри математичної фізики та диференціальних рівнянь ФМФ, канд. фіз.-мат. наук

Листопадова Валентина Вікторівна,

ст. викладач кафедри математичної фізики та диференціальних рівнянь ФМФ

Авдєєва Тетяна Василівна

Ухвалено кафедрою математичної фізики та диференціальних рівнянь ФМФ (протокол № 10 від 24.06. 2026р.)

Погоджено Методичною комісією ФАПЕ (протокол № 11 від 26.06.2026)

